

ІТ-ТЭРМІНАЛОГІЯ Ў ГАЛІНЕ ЛАГІСТЫКІ (НА МАТЭРЫЯЛЕ ВЭБ-ПЛАТФОРМЫ VECTO)

Торап Д.С.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Наўроцкая І. В. – старшы выкладчык

У дакладзе разглядаецца ІТ-тэрміналогія ў сферы лагістыкі на прыкладзе распрацаванай вэб-платформы Vecto. Платформа прызначана для кантролю і планавання лагістычных затрат пры рэалізацыі тавараў на любым маркетп्लэйсе. Апісваюцца такія тэрміны, як вэб-прылада, база даных (SQLite), API, фрэймворк Django, BPMN, UML-дыяграмы, міграцыі, класы. Паказана, што большасць тэрмінаў з'яўляецца запазычанымі, але актыўна выкарыстоўваецца ў беларускай ІТ-супольнасці. Праект дэманструе, як сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі вырашаюць рэальныя бізнес-задачы лагістыкі.

Vecto – гэта вэб-дадатак (web application) [4], прызначаны для кантролю і планавання лагістычных затрат пры рэалізацыі тавараў праз любы маркетп्लэйс. Яна дазваляе карыстальнікам разлічваць кошт дастаўкі, весці ўлік закупак і паставак, кантраляваць складскія запасы і захоўваць гісторыю аперацый. Платформа рэалізуе ролеваю мадэль: звычайны карыстальнік (прадавец) і адміністратар, які кіруе тарыфамі і іншымі карыстальнікамі.

Сёння лагістыка на маркетп्लэйсах немагчымая без інфармацыйных тэхналогій, якія забяспечваюць збор, апрацоўку і захаванне вялікіх аб'ёмаў даных пра тавары, заказы, перавозкі. Без аўтаматызаваных сістэм нельга хутка разлічваць тарыфы, якія пастаянна змяняюцца, аптымізаваць маршруты, прагназаваць выдаткі. У сваю чаргу, ІТ без лагістычных задач губляюць практычную каштоўнасць. Таму платформа Vecto – прыклад таго, як алгарытмы, базы даных [3] і інтэрфэйсы вырашаюць рэальныя бізнес-задачы.

Малюнак 1 дэманструе тарыфныя планы Vecto. Тут бачны тэрмін градацыя функцыяналу (ад базавага бясплатнага да карпаратыўнага з неабмежаванымі магчымасцямі). Асабліва важны тэрмін API інтэграцыя [4] – гэта інтэрфэйс праграмавання дадаткаў, які дазваляе платформе абменьвацца данымі з іншымі сістэмамі (напрыклад, 1С або ERP). Без API сучасная вэб-прылада не лічыцца паўнаватраснай.

Базовый	Популярный	Корпоративный
Бесплатно Для начинающих	110 Br в месяц	369 Br в месяц
<ul style="list-style-type: none"> ✓ До 10 заказов в месяц ✓ Базовый калькулятор ✓ Простая аналитика ✗ Email поддержка ✗ Доступ к складу ✗ API интеграция	<ul style="list-style-type: none"> ✓ До 100 заказов в месяц ✓ Полный калькулятор ✓ Расширенная аналитика ✓ Email поддержка ✓ Доступ к складу ✗ API интеграция	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Неограниченные заказы ✓ Все возможности платформы ✓ ИИ-оптимизация ✓ Email поддержка ✓ Доступ к складу ✓ API интеграция
Начать бесплатно	К оплате	В разработке

Малюнак 1 – Тарыфныя планы Vecto.

Малюнак 2 паказвае інтэрфэйс карыстальніка (UI), калькулятар дастаўкі. поле для ўводу (пункт адпраўлення, вага, аб'ём, тып грузу) – гэта прыклад формы ўводу структураваных даных. Пасля

націску кнопкі «Разлічыць кошт» запускаецца алгарытм – паслядоўнасць дзеянняў, якая на аснове матэматычнай мадэлі тарыфаў падлічвае вынік. Тэрмін «серверная логіка» азначае, што разлік адбываецца не ў браўзеры, а на аддаленым камп'ютары (серверы), а карыстальнік бачыць толькі гатовы лік. Вынік (16 250 Br) – гэта выходныя даныя.

Малюнак 2 – Калькулятар дастаўкі

На малюнку 3 прысутнічаюць такія паняцці, як аб'ектная мадэль (продаж мае абавязковыя атрыбуты: назва, колькасць, цана, адрас – і неабавязковыя: дадатковыя патрабаванні). Поле «Тэлефон атрымальніка» праходзіць валідацыю – праверку на карэктнасць уводу. Пасля націску «Стварыць продаж» фарміруецца API-запыт да сервера (звычайна ў фармаце JSON) [4]. Сервер апрацоўвае запыт з дапамогай маршрутызацыі і контролера (у Django – прадстаўлення) [2], затым захоўвае даныя праз ORM (Object-Relational Mapping) [4] – тэхналогію, якая перастварае аб'екты мовы Python [1] у радкі базы даных [3]. Увесь гэты працэс называецца кліент-сервернай архітэктурай.

Малюнак 3 – Форма стварэння новага продажу

Такім чынам, аналіз вэб-платформы Vecto паказаў, што ІТ-тэрміналогія ў сферы лагістыкі актыўна выкарыстоўваецца для апісання рэальных бізнес-працэсаў: кантролю затрат, разліку дастаўкі, уліку закупаў, паставак і складскіх запасаў. Асноўнымі тэрмінамі ў працы з'яўляюцца вэб-прылада, база даных, API, фрэймворк Django, BPMN, UML-дыяграмы, міграцыі і класы. Большасць гэтых паняццяў мае запазычанае паходжанне, але яны ўжо сталі часткай прафесійнай мовы беларускай ІТ-супольнасці. Праект Vecto пацвярджае, што сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі не толькі фарміруюць новую тэрміналогію, але і дапамагаюць эфектыўна вырашаць практычныя задачы лагістыкі.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Python official documentation [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://docs.python.org/3/> – Дата доступу: 15.03.2026.
2. Django documentation [Электронны рэсурс] // Django Software Foundation. – Рэжым доступу: <https://docs.djangoproject.com/en/stable/> – Дата доступу: 12.04.2026.
3. SQLite documentation [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://www.sqlite.org/docs.html> – Дата доступу: 15.03.2026.
4. MDN Web Docs: Веб-тэхналогіі [Электронны рэсурс] // Mozilla. – Рэжым доступу: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web> – Дата доступу: 15.03.2026.